

# EMBEDDED ART

FIETS NAAR DE KUNST OP PARK VliegBasis Soesterberg

29/30 aug

5/6 sept

12/13 sept

## Kabinet van Nagekomen Oorlogsberichten Luuk Wilmering

Hoe herinneren mensen een oorlog? En hoe leven die herinneringen voort bij iemand die het zelf niet heeft meegemaakt? Luuk Wilmering bezocht vele oorlogsmusea in Frankrijk, Engeland en Duitsland en maakte er honderden foto's. In de Amerikaanse commandobunker doet hij op basis van zijn foto's en objecten uit het Nationaal Militair Museum op Soesterberg zelf een poging tot een reconstructie. Zonder daar letterlijk naar te verwijzen vestigt zijn 'Kabinet van Nagekomen Oorlogsberichten' daardoor ook de aandacht op het militaire verleden van Soesterberg.

### Ongegrond geheugen

Diorama's, paspoppen in militaire uitrusting: het geheel zendt nogal tegenstrijdige boodschappen uit. Neem nu de foto's van de idyllische paspoppen met hun ongeschonden gezichten en te lange wimpers in kleding waarin soldaten misschien wel gesneuveld zijn. Wat kunnen we voor waar aannemen en wat niet? In onze herinnering leven gebeurtenissen telkens weer anders voort. Zoals het landschap op Soesterberg onmerkbaar verandert, zo veranderend is ook ons geheugen. Als de navertellers ons al een juiste voorstelling van zaken hebben geschetst, dan nog moeten wij er onze eigen voorstelling van maken. En die wordt dan weer beïnvloed door praktische beperkingen (we waren er immers zelf niet bij) en door voorstellingen van anderen zoals in musea of films.

### Feitelijke fictie?

Luuk Wilmering weet in zijn foto's, collages en schilderijen een heel eigen sfeer te creëren. Vaak komt hij zelf in zijn scènes voor. Als hoofdpersoon, figurant of toeschouwer. Ook zijn



eigen oorlogsmuseum in de bunker heeft een autobiografisch karakter. Het idee is namelijk ingegeven door de oorlogsfilms die hij zag en door de oorlogsverhalen van zijn vader, die tijdens de Tweede Wereldoorlog op de Grebbeberg vocht en later in het verzet ging. Wilmering: "Het beeld dat in de oorlogsmusea die ik bezocht wordt geschetst van de oorlog sloot op een vreemde manier naadloos aan bij al die 'spannende jongensverhalen' van mijn vader en bij die spectaculaire Amerikaanse oorlogsfilms waar mijn broers en ik zo dol op waren. Dit was geen werkelijkheid, dit was fantasie: iedereen was goed, óók de Duitsers... mooie pakken hadden die ook!"

Ook het Nationaal Militair Museum kent spectaculaire opstellingen met oorlogsmachinerie en biedt op zijn eigen manier spel, avontuur en interpretatie. Je zou kunnen zeggen dat het kabinet van Wilmering, op een steenworp afstand, een soort minidependance van het museum is. Hoewel meer naar binnen gekeerd zijn dezelfde elementen ook hier aanwezig. Dat zie je al aan het uitgangspunt voor zijn kabinet: een foto van zijn vader tijdens

de mobilisatie van 1940. Gekscherend en met een grote grijns richt hij zijn pistool op de camera. De foto is zo tegenstrijdig dat het wel fictie lijkt. Alsof er helemaal geen oorlog dreigde en zijn vader zin had in een verkleedpartijtje.

Véronique Hoedemakers

## US Airforce Command Bunker

### Amerikaanse commandopost tijdens de Koude Oorlog.

Deze bunker is bestand tegen alles dat de Russen konden inzetten: chemische, biologische en zelfs nucleaire wapens. In het geval van een aanval konden circa 65 personen hier verblijven. Het commandocentrum kon drie tot vier weken in bedrijf blijven, onafhankelijk van de buitenwereld. Contact naar buiten ging via een landline, radio en radar.

# Over Luuk Wilmering

Het oeuvre van Luuk Wilmering bestaat uit installaties, collages, foto's, werken voor dia carroussels, audio wandelingen, en kunstenaarsboeken. Zijn werk biedt een humoristisch commentaar op aspecten van het dagelijks leven. Hij heeft oog voor de poëzie van het alledaagse. Onmacht of onvermogen schemert

vaak in zijn werk door: het onvermogen om zich te gedragen volgens sociale conventies. Zo schetsen zijn beelden situaties van pech en onmacht, of gevoelens van eenzaamheid of angst voor eenzaamheid. Voor de kijker geven dergelijke beelden soms aanleiding tot een onaangenaam gevoel van verlegenheid of verwarring.

In zijn werk verkent Wilmering zijn eigen positie als mens en als kunstenaar. Daarbij verschaft hij ons geen vastomlijnde antwoorden. Tegelijkertijd fungeert zijn werk als een soort sjabloon voor herkenning bij de kijker. De kijker wordt uitgedaagd om zijn of haar eigen leven en geschiedenis te beschouwen.

## Door Luuk Wilmering

**Het is vreemd hoe in ons geheugen na verloop van tijd herinneringen langzaam kunnen veranderen en gebeurtenissen met elkaar verweven raken.**

Centraal in de uitgangspunten voor het 'Kabinet van Nagekomen Oorlogsberichten' staat een foto die mij altijd heeft geïntrigeerd, waarop mijn vader tijdens de mobilisatie van 1940 gekleed in Sergeantsuniform een beetje guitig zijn Browning op de lens van de camera richt. Die foto is genomen in de achtertuin van een vriend straalt een geruststellende onbevengheid uit.

Mijn hele jeugd is doordrenkt met spannende jongensverhalen over de oorlog. Mijn vader vocht bij het uitbreken ervan bij de Grebbeberg en nam later actief deel aan het verzet en de binnenlandse strijdkrachten. Vaak vroegen mijn broers, zussen en ik hem 's avonds na het eten om iets over die tijd te vertellen en dan hingen wij aan zijn lippen. Later bleek dat hij uitsluitend over de 'avonturen' vertelde die hij geschikt achtte voor ons, de heldenavonturen met goede afloop. Pas veel later hoorde ik via mijn broer fragmenten over de verschikkingen die hij had meegeemaakt.

Over de ervaringen in Indonesië liet mijn vader zich nog minder uit. Hij was een man met een sterk moreel kompas en een groot gevoel voor rechtvaardigheid. Op

de een of andere manier heb ik de indruk dat hij in Indonesië bij dingen betrokken is geweest waar hij zich later moeilijk toe wist te verhouden. Toen mijn broers en ik pubers waren konden discussies over 'vuile oorlogen' hoog oplopen wanneer het onderwerp Indonesië door ons werd aangesneden. Dat was duidelijk een pijnplek. Slechts éénmaal is er een tipje van de sluier voor ons opgelicht toen hij door een verkeerde combinatie van medicijnen begon te hallucineren en er allerlei verwarde Indonesië-angsten naar boven kwamen. Recent ben ik een onderzoek gestart naar het militaire verleden van mijn vader. Hiervoor heb ik verschillende archieven geraadpleegd en allerlei gegevens



opgevraagd. Zo ben ik onder meer aan een even gedetailleerd als ontluisterend verslag gekomen van die mei dagen in 1940. En ook heb ik een 91-jarige oud-Indiëganger ontmoet die nog met mijn vader op patrouille is geweest.

In mijn fotowerk is mijn blik vaak gericht op beelden en situaties waarin de dingen op een absurde manier haaks op elkaar lijken te staan. Ik hou van de lichte verwarring die dat teweeg brengt en misschien raakte ik daarom ook geïnteresseerd in de manier waarop de oorlog wordt verbeeld in veel 2e-wereldoorlogmusea. Vooral musea aan de Franse noordwestkust, de Engelse oostkust en in Noord-Duitsland spraken mij erg tot de verbeelding. Veel van deze musea zijn ontstaan uit particulier initiatief en daardoor soms een beetje onbeholpen samengesteld maar het beeld dat daar van de oorlog wordt geschetst sluit op een vreemde manier naadloos aan bij al die 'spannende jongensverhalen' van mijn vader en die spectaculaire Amerikaanse oorlogsfilms waar mijn broers en ik zo dol op waren. Dit was geen werkelijkheid, dit was fantasie: iedereen was goed, óók de Duitsers... mooie pakken hadden die ook! Ik heb honderden foto's gemaakt in die musea.

In het 'Kabinet van Nagekomen Oorlogsberichten' toon ik foto's die ik maakte in deze musea, die ik inzet om het militaire verleden van mijn vader te reconstrueren.

**Wie maakten het mogelijk?** De samenwerking tussen EMBEDDED ART en het Nationaal Militair Museum heeft geleid tot een speciale opdracht aan Luuk Wilmering voor deze 'bunker 600'. Het 'Kabinet van Nagekomen Oorlogsberichten' werd gefinancierd door het Nationaal Militair Museum.



EMBEDDED ART →

powered by  PROVINCIE :: UTRECHT gemeenten Soest en Zeist